

Israël te Refidim en de strijd met Amalek

door: E. Dennett

Exodus 17

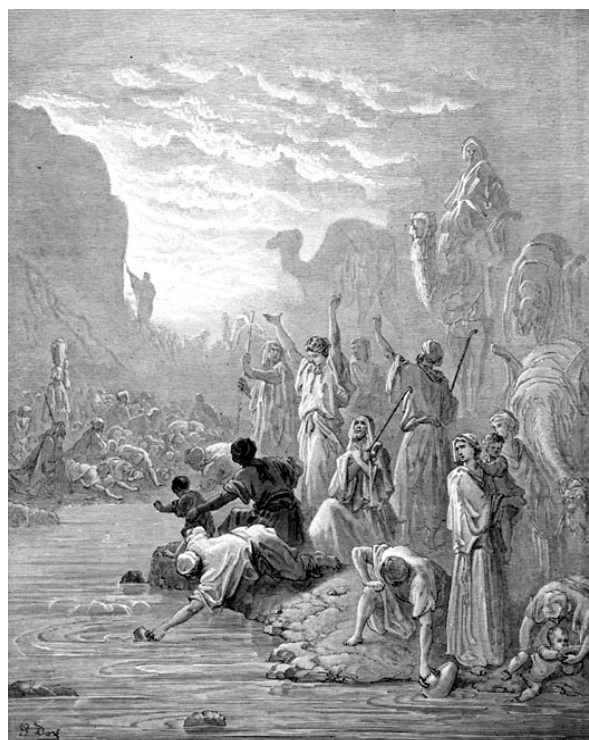
De Israëlieten vervolgden hun reis en ontmoetten nieuwe moeilijkheden: *“Al deze dingen nu zijn hun overkomen tot voorbeelden, en zijn beschreven tot waarschuwing van ons, op wie de einden der eeuwen gekomen zijn”* (1 Kor. 10:11).

Refidim

“De gehele vergadering der Israëliëten brak daarna op uit de woestijn Sin, trekkende van pleisterplaats tot pleisterplaats naar het bevel des HEREN, en legerde zich te Refidim, maar daar was geen water voor het volk om te drinken. Het volk begon met Mozes te twisten en zei: Geef ons water, zodat wij kunnen drinken. Maar Mozes zei tot hen: Wat twist gij met mij? Wat stelt gij de HERE op de proef?” (Ex. 17:1-2).

In Refidim was geen water voor het volk om te drinken. En wat deed het volk nu? Waren zij niet bemoedigd door de ervaring van Gods trouw en zorg in het verleden? Waren de kwakkels en het manna geen levende herinnering voor hen van Zijn almacht om in hun noden te voorzien? Hadden ze niet begrepen dat de HERE hun herder was en dat ze daarom aan niets gebrek zouden hebben? Als wij het menselijke hart en het karakter van het vlees niet zouden kennen, zouden we dat verwacht hebben van de Israëlieten, maar het tegendeel vond plaats. Zij twistten met Mozes en zeiden: *“Geef ons water, zodat wij kunnen drinken”*.

In hun zondig mopperen en ongeloof beschouwden zij Mozes als de oorzaak van al hun ellende en zij waren bijna in staat om hem in hun boosheid te stenigen. Het volk twistte met Mozes, maar in werkelijkheid stelden zij de Here op de proef (vs. 2), want door hun daden zeiden zij: *“Is de HERE in ons midden of niet?”* (vs. 7) Mozes was hun erkende leider en daarom was hij voor het volk de vertegenwoordiger van Jahweh. Met hem twisten was dus twisten met de Here Zelf; en de klacht over hun ontberingen betekende in feite twijfelen aan de tegenwoordigheid van de Here. Want als zij geloofden dat Hij in hun midden was, dan zou elk mopperen achterwege gebleven zijn. Zij zouden rustig afgewacht hebben in de zekerheid dat Hij, die hen uit Egypte had geleid en door de Rode Zee had gevoerd, die hen had bevrijd uit de hand van Farao en hen op al

Moses slaat de rots - Gustave Doré

hun reizen had geleid, in alle nood zou voorzien. Het laat ons de ernstige aard zien van het mopperen en klagen over de moeiten in de woestijn. Het leert ons dat de kern van al dergelijke klachten is: twijfelen of God wel met ons is. Het tegengif voor deze aanvallen van Satan, waardoor hij zo dikwijls het volk des Heren tracht te verstrikken en hun de vrede ontroof, is vast te houden aan de waarheid dat de Heer in ons midden is en dat Hij Zijn schapen als een kudde leidt door de woestijn.

Toen de Heer Jezus in de woestijn door Satan werd verzocht, reageerde Hij in volkomen afhankelijkheid van Zijn Vader op iedere aanval door middel van het geschreven Woord van God.

Mozes riep luid tot de HERE en Hij verhoorde zijn gebed, en dat ondanks de zonde van het volk: *“Hij opende de rots, en wateren vloeiden, zij stroomden door de dorre streken als een rivier; want Hij gedacht aan zijn heilig woord, aan Abraham, zijn knecht”* (Ps. 105:41-42). De genade had de overhand en voorzag in

de nood van het volk. Maar het voornaamste van de geschiedenis zit verborgen in de les die *wij* hieruit kunnen trekken. Net zoals het manna spreekt de rots ons van Christus. Paulus zegt: “*Want zij dronken uit een geestelijke steenrots die volgde; de steenrots nu was Christus*” (1 Kor. 10:4).

De rots moest eerst geslagen worden, vóórdat de wateren konden vloeien. Aan Mozes werd bevel gegeven om de staf te nemen, waarmee hij de rivier de Nijl had geslagen; daarmee moest hij gaan staan voor het aangezicht des Heren op de rots in Horeb. Daarna moest hij de rots slaan en dan zou er water uit stromen, zodat het volk kon drinken. De staf is een symbool van Gods macht, en het slaan daarmee betekent de uitoefening van Zijn rechterlijke macht. Het slaan van de rots symboliseert de uitoefening van het oordeel dat Christus trof op het kruis. De geslagen rots stelt de gekruisigde Christus voor. Vanwege de zonde van het volk moest de rots geslagen worden. Wij denken daarbij aan Jesaja 53: “*Om onze overtredingen werd hij doorboord, om onze ongerechtigheden verbrijzeld*”.

Dat is een onderwerp om over na te denken, zowel voor zondaars als voor gelovigen. Zondaars mogen zien op Christus aan het kruishout als Degene die de zonden heeft gedragen. Bij het kruis leren wij wat de zonde is in de ogen van een heilig God. In die zin is het ook een waarschuwing voor het toekomstig verderf van zondaars, als zij volharden in hun ongeloof en ongehoorzaamheid. Want als God Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, toen Hij de kwestie van de zonde tot een oplossing bracht – de Zoon die het welbehagen van Gods hart was, heilig, onschuldig, onbesmet en gescheiden van het kwaad – hoe zouden zij dan denken te kunnen ontkomen aan het oordeel?

Gelovigen kunnen ook niet dikwijls genoeg terugkijken naar het kruis. Onze harten worden erdoor getroffen, verootmoedigd en bewogen. Wij zijn door genade in staat te spreken over Hem “*die Zelf onze zonden in zijn lichaam heeft gedragen op het hout*” (1 Petr. 2:24). Tot in eeuwigheid kunnen wij niet vergeten dat ónze zonden deze vreselijke dood veroorzaakt hebben. Altijd zullen wij erbij worden bepaald dat deze dood God heeft verheerlijkt in al Zijn wezenstrekken en tevens de eeuwige en onvergankelijke grondslag is van al onze zegeningen.

Dat de rots moest worden geslagen om het volk te kunnen laten drinken, is een ernstige en kostbare waarheid. De zonde had God openlijk onteerd voor de ogen van het universum. Straf en oordeel was Gods rechtvaardige eis. Zijn heerlijkheid vereiste dat Christus, de Rots, werd *geslagen*. Toen het volk zonder water zat en dreigde om te komen, moest de rots worden geslagen, opdat het volk zou kunnen leven. Maar alleen *God* kon hierin voorzien en volgens de aanwijzingen die aan Mozes werden gegeven, verscheen Hij hiertoe op de rots bij Horeb. Dit was een heerlijke nieuwe openbaring van de genade die in Zijn hart was. De rots werd geslagen en de wateren kwamen tevoorschijn. Eerder was dit niet mogelijk, want door de zonde werd God als het ware tegengehouden. Zijn

barmhartigheid en medelijden, Zijn genade en liefde lagen als het ware in Hemzelf besloten. Maar zodra de verzoening tot stand was gebracht en voor altijd was voldaan aan de rechten van Gods heiligheid, gingen de sluizen van Zijn hart open om genade en leven de wereld te laten binnenstromen. Daarom lezen wij in Matteüs dat, zodra de Heer Jezus de geest gegeven had, “*het voorhangsel van het tempelhuis scheurde van boven naar beneden in tweeën*” (Matt. 27:50-51). God kon Zich nu in genade openbaren aan een zondige wereld en de mensen Zijn heil aanbieden. De mens – de gelovige – had de vrijheid in volle zekerheid binnen te gaan in de directe tegenwoordigheid van God. De weg was geopenbaard, waardoor een gerechtvaardigd mens in het volle licht van de heiligheid van God kon naderen.

Het water dat uit de rots stroomde, is een beeld van de Heilige Geest als onze levenskracht. Dit wordt duidelijk uit het gesprek van de Heer met de Samaritaanse vrouw: “*maar ieder die drinkt van het water dat Ik hem zal geven, zal in eeuwigheid geen dorst hebben; maar het water dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een bron van water dat springt tot in het eeuwige leven*” (Joh. 4:14).

In Johannes 7 gebruikt de Heiland hetzelfde beeld en de evangelist voegt eraan toe: “*Dit nu zei Hij van de Geest, die zij die in Hem geloven, zouden ontvangen; want de Geest was er nog niet, omdat Jezus nog niet was verheerlijkt*” (vs. 39). Uit deze passage blijken twee dingen:

- het levende water is een beeld van de Heilige Geest, en:
- dit levende water kon niet worden ontvangen vóórdat Jezus verheerlijkt was.

Met andere woorden: Christus, de Rots, moest eerst worden geslagen vóórdat de wateren konden stromen die onze dorst zouden lessen. Dat is een belangrijke les, die we niet mogen vergeten. Niets kan de onverzadigbare nood van de mens lenigen dan alleen de Heilige Geest. Hij is onze levenskracht. Hij schenkt ons eeuwig leven – en deze zegen kan alleen worden verkregen door de gekruisigde en opgestane Christus. Vandaar dat de Heer tegen de Joden riep: “*Als iemand dorst heeft, laat hij bij Mij komen en drinken!*” (Joh. 7:37). “*En laat hij die dorst heeft, komen; laat hij die wil, het levenswater nemen om niet*” (Openb. 22:17).

Op deze wijze kwam de HERE aan het morren van Zijn volk tegemoet en gaf Hij hun water te drinken, maar de aan deze plaats gegeven namen Massa¹ en Meriba² bleven als een monument van hun zonde staan. Onmiddellijk nadat het water uit de rots vloeide, volgde de strijd met Amalek. Het verband tussen beide gebeurtenissen is heel leerzaam ter illustratie van de wegen en de waarheid van God. Het manna spreekt van

---

¹ Verzoeking.

² Twist, terging.

Christus, die uit de hemel op aarde kwam; de geslagen rots stelt ons Christus, de Gekruisigde voor. En nu, tegelijk met het ontvangen van de Heilige Geest, komt de strijd: *“Want het vlees begeert tegen de Geest, en de Geest tegen het vlees; want deze staan tegenover elkaar, opdat u niet doet wat u wilt”* (Gal. 5:17). Daarom deze volgorde van de gebeurtenissen in Exodus 17.

Amalek

“Toen kwam Amalek en streed tegen Israel te Refidim. En Mozes zei tot Jozua: Kies ons mannen uit, trek uit, strijd tegen Amalek, morgen zal ik op de heuveltop staan met de staf Gods in mijn hand. Jozua nu deed, zoals Mozes tot hem gezegd had en streed tegen Amalek; maar Mozes, Aäron en Chur hadden de heuveltop bestegen. En wanneer Mozes zijn hand ophief, had Israel de overhand, maar wanneer hij zijn hand liet zakken, had Amalek de overhand. Toen de handen van Mozes zwaar werden, namen zij een steen, legden die onder hem neer, zodat hij daarop kon gaan zitten; en Aäron en Chur ondersteunden zijn handen, de een aan de ene en de ander aan de andere zijde, zodat zijn handen onbeweeglijk bleven tot zonsondergang. Zo overwon Jozua Amalek en diens volk door de scherpte des zwaards” (Ex. 17:8-13).

Dikwijls wordt gezegd dat Amalek het vlees voorstelt, maar dit is slechts gedeeltelijk waar. Wat Amalek betreft, vanaf zijn oorsprong (Gen. 36:12), wordt ons zijn ware karakter meegedeeld. Waar het hier om gaat, is dat Amalek zich vertoonde als de openlijke vijand van het volk van God. Hij probeerde hun voortgang te verhinderen, ja, hij probeerde hen uit te roeien. Amalek stelt ons daarom de macht van de satan voor, die door middel van het vlees de opmars van Gods volk probeert te voorkomen. En de sluwheid van de tegenstander blijkt uit het tijdstip dat voor de aanval werd gekozen, nl. direct na het ogenblik waarop het volk gezondigd had en de vijand kon veronderstellen dat God hen zou straffen. Dit is altijd zijn methode. Maar als God vóór Zijn volk is, staat Hij geen enkele vijand toe hen te verderven. Aan zichzelf overgelaten zou het volk misschien verstrooid en uiteengeslagen zijn, maar Hij die hen door de Rode Zee had gevoerd, wilde niet dat zij zouden omkomen. De HERE was hun banier en daarom was hun verdediging zeker. Jozua plaatste zich op bevel van Mozes aan het hoofd van de voor de strijd uitgekozen mannen. Hij is een type van Christus, die in de kracht van de Geest Zijn verlost en aanvoert in de strijd. Wanneer Satan zich gereed maakt om het volk van God aan te vallen, leidt Christus daarentegen Zijn uitverkorenen de vijand tegemoet. De strijd is dus van de HERE. Dit wordt geïllustreerd in de hele geschiedenis van Israël; en het is in beginsel ook waar voor de strijd van de gelovigen in deze bedeling. Dit feit moet onze harten rustig maken in de moeilijkste omstandigheden. Het kan ons helpen niet op mensen te zien, maar op God te vertrouwen. Het stelt ons in staat de rusteloze activiteit van de mens op de juiste waarde

te schatten en voor de verlossing alleen *op de Heer* te zien. Hij is immers de Leidsman van Zijn volk.

Jozua leidde zijn strijders in de vlakte, Mozes met Aäron en Chur stonden op de top van de heuvel; en de strijd beneden hing af van de opgeheven handen van Mozes daarboven. Zo bezien is Mozes een voorbeeld van Christus, die in de hemel voor ons tussenbeide treedt. Terwijl Hij Zijn volk op aarde leidt door de kracht van de Geest, bepleit Hij onze zaak bij God door middel van Zijn voorbede. Zo garandeert Hij ons Zijn tijdige hulp. Wij hebben geen kracht in de strijd zonder Zijn priesterlijke tussenkomst; en de kracht door de leiding van de Geest hier beneden staat in nauw verband met Zijn interventie. De Heer Zelf leerde Zijn discipelen de nauwe band die er is tussen Zijn werk in de hemel en het handelen van de Geest in hen op aarde, toen Hij zei: *“want als Ik niet wegga, zal de Voorspraak niet tot u komen”* (Joh. 16:7). Daarom noemde Hij de Heilige Geest *“een andere Voorspraak”* (Joh. 14:16), en de apostel Johannes geeft aan onze Heiland dezelfde titel ³ (1 Joh. 2:1).

Er is echter geen enkel mens, die een *volmaakt* voorbeeld van Christus is. De handen van Mozes werden zwaar, zodat zij ondersteund moesten worden door Aäron en Chur. Dit brengt echter nog meer de waarheid van Christus' voorspraak naar voren. Aäron – hoewel nog niet officieel bevestigd – vertegenwoordigt het priesterschap; en Chur – indien de betekenis van de naam ons leiden mag – stelt voor: licht en reinheid. Samen beelden zij dus de priesterlijke tussenkomst van Christus af voor Gods heilig aangezicht. En doordat het een tussenkomst is, die gefundeerd is op alles wat Christus is en wat Hij tot stand heeft gebracht, is ze altijd van waarde en kracht. De strijd op aarde is niet afhankelijk van de kracht van de strijders, evenmin van de leiding van de Geest alleen, maar hij wordt beslist door de onophoudelijke en krachtige voorspraak van Christus.

Dat zien wij hier in type. Want als Mozes zijn handen ophief, had Israël de overhand; maar wanneer Mozes zijn handen liet zakken, had Amalek de overhand. Voortdurende afhankelijkheid is dus nodig voor ons; zonder deze afhankelijkheid kunnen wij gereed zijn voor de strijd – en de zaak waarom het gaat mag juist zijn – maar de nederlaag staat vast en is onvermijdelijk. In afhankelijkheid van Hem echter, door Christus' voorbede voor ons daarboven, en de kracht van Zijn Geest als onze Leidsman hier beneden, zullen onze vijanden struikelen en vallen wanneer zij tegen ons aankomen. Dan is er geen vijand bestand tegen het volk van God.

Op deze wijze werd Amalek overwonnen door de scherpte van het zwaard, en die overwinning mocht niet worden vergeten. Het werd ter gedachtenis opgeschreven: *“En de HERE zei tot Mozes: Schrijf dit ter gedachtenis in een boek en prent het Jozua in, dat*

---

³ ‘Advocaat’ of ‘Parakleet’, d.i. iemand die de zaak van een ander op zich neemt, die hem te hulp komt.

Ik de herinnering aan Amalek onder de hemel volledig zal uitwissen. Toen bouwde Mozes een altaar en noemde het: de HERE is mijn banier. En hij zei: De hand op de troon des HEREN! De HERE heeft een strijd tegen Amalek, van geslacht tot geslacht” (Ex. 17:14-16) .

Twee dingen worden hier samengevoegd: Het verslag van de nederlaag van Amalek, en de zekerheid van zijn totale ondergang. Elke ontplooiing van Gods macht ten behoeve van Zijn volk draagt dit tweeledige karakter. Als Hij ons te hulp komt en ons redt van de aanvallen van de vijand, verzekert Hij ons door deze handeling van Zijn blijvende bescherming en zorg. Elke interventie van Hem tussen de Israëlieten en hun vijanden moest daarom voor hun oren worden herhaald en in hun harten worden gegrift als een herinnering aan het verleden en als de garantie van Zijn onveranderlijke trouw. Daarom riep de psalmdichter ook uit, terwijl hij de verkregen verlossing verheerlijkte: *“Al legerd zich een leger tegen mij, mijn hart vreest niet; al verheft zich een krijg tegen mij, nochtans blijf ik vertrouwen”* (Ps. 27:3).

In ditzelfde vertrouwen bouwde Mozes een altaar. En daardoor erkende hij dankbaar de machtige hand van God en toonde hij dat de eer van de overwinning de Here toekwam. Hierin falen helaas veel gelovigen. De Heer verschaft hun hulp en heil, maar zij vergeten voor Hem een ‘altaar’ te bouwen. Door de nood uitgedreven tot de Heer, vergeten wij zo dikwijls Hem te prijzen wanneer Hij ons uitredding heeft geschonken. Dat was niet het geval bij Mozes. Door de bouw van dit altaar toonde hij heel Israël als het ware: ‘Het is de HERE die voor ons heeft gestreden en ons de overwinning heeft gegeven’. Dit kwam tot uitdrukking in de naam die hij het altaar gaf: *‘de HERE is mijn banier’*. Hij is het die onze legers aanvoert en Hij zal dat blijven doen, want Zijn strijd tegen Amalek zal nimmer eindigen. Zolang God een volk op deze aarde heeft, zal Satan trachten dit te overwinnen. Maar onze harten zullen vol vertrouwen zijn, als wij begrijpen dat *de HERE onze banier is*. Dat is een heerlijke waarheid. Het is Zijn strijd, wij strijden onder Zijn vaandel en daarom - hoe hardnekkig de tegenstand van de vijand ook mag zijn - de overwinning is zeker.

Oorsprong: [Le Messenger Evangélique 1970-325](#)

Titel: [Rephidim et Amalek](#)

© Oude Sporen 2007